

Élia — Nomer Sepuluh

Jeff Pippenger

2023-10-13

1856

Gerakan Millerit dipratelakaké ing Yesaya pasal pitu lumantar sawijining wangsit nem puluh lima taun, sing diwiwiti ing taun 742 SM. Nem puluh lima taun kang dumadi ing sajarahipun Yesaya punika nggambaraken nem puluh lima taun wiwit 1798 dumugi 1863. Alfa lan Omega tansah maratélakaké pungkasan bebarengan kaliyan wiwitan. Wangsit nem puluh lima taun punika nandhakaké ipat pitung kaping tumrap karajan lor lan karajan kidul Israel. Pitung kaping ingkang kapisan tumrap karajan lor diwiwiti ing taun 723 SM, sangalas taun sawisé Yesaya ngaturaké ramalan punika dhateng raja Akhaz. Pitung kaping ingkang pungkasan tumrap karajan kidul diwiwiti ing pungkasaning nem puluh lima taun punika, yaiku ing taun 677 SM.

Paukuman kapisan saka pitung kaping marang Éfraim rampung ing taun 1798, yaiku wektu pungkasan nalika wahyu bab Kali Ulai ing Daniel pasal wolu lan sanga kabukak segelé. Kanthi profètis, iku nandhani tekané pekabaran malaékat kapisan lan uga wiwitan profètis saka gerakan Millerit. Paukuman pungkasan saka pitung kaping marang Yehuda rampung ing taun 1844, yaiku tekané pekabaran malaékat katelu. Sangalas taun sawisé iku, ing taun 1863, sewidak lima taun kang digambaraké ing wiwitaning ramalan nandhani pungkasané gerakan Millerit, lan wiwitané gréja Advent Dina Kapitu Laodikia. Pitung taun sadurungé 1863, yaiku ing taun 1856, James White wiwit ngenali yèn gerakan Millerit wis ora dadi gréja Filadelfia manèh lan wis dadi gréja Laodikia. Putuné, nalika nulis biografi Ellen White, nyerat bab sajarah taun 1856, lan pekabaran Laodikia.

“Pesèn Laodikia”

“Para penganut Advent sing netepi Sabat wis njupuk pandhangan manawa pesen-pesen marang pitu pasamuwan ing Wahyu 2 lan 3 nggambarake pengalaman pasamuwan Kristen sajroning abad-abad. Miturut panemune, pesen marang pasamuwan Laodikia ditrapake marang wong-wong sing saiki diarani Adventis nominal, yaiku wong-wong sing durung nampani Sabat dina kapitu. Ing sawijining editorial cekak ing Review tanggal 9 Oktober, James White ngaturake sawetara pitakonan kang njalari pamikir, kang dipunwiwiti kanthi ngandika:”

“Pitakonan iku wiwit muncul maneh kanthi anyar, ‘He para juru-jaga, kepriye bab bengine?’ Saiki mung ana papan kanggo sawetara pitakonan waé, kang diajokaké kanggo narik kawigatèn marang prakara kang dadi gegandhèngané. Wangsulane kang pepak, miturut pangajeng-ajeng kita, bakal enggal diparingaké.—Review and Herald, Oct. 9, 1856.

“Saking sewelas pitakonan kang dipunaturaken déning panjenenganipun, pitakonan ingkang kaping enem punika ingkang langsung nyasaraké dhateng tiyang-tiyang Laodikia.

“6. Apa ta kaanané wong-wong Laodikia (suam-suam kuku, ora adhem lan ora panas) ora kanthi trep nggambarake kahanan badan wong-wong kang ngakoni piwelingé malaekat katelu?—Ibid.”

“Pitakonan pungkasan mbabar prakara iki kanthi cetha:

“11. Manawa iki dadi kahanan kita minangka sawijining umat, apa kita nduwèni dhasar kang nyata kanggo ngarep-arep sih-rahmating Allah kajaba manawa kita nggatekake ‘pitutur’ saka Seksi kang Satemené? Aku maringi pitutur marang kowé supaya tuku saka Aku emas kang wis katempuh ing geni, supaya kowé dadi sugih; lan sandhangan putih, supaya kowé kasandhangan, lan supaya wiranging kalawanmu ora katon; lan lumuri mripatmu nganggo salep mripat, supaya kowé bisa ndeleng. Sakehé wong kang Dakasihi, iku Dakweling lan Dakdisiplin: mulané dadia sregep lan mratobata. Lah, Aku ngadeg ana ing ngarep lawang lan thothok-thothok: manawa ana wong krungu swaraningSun lan mbukak lawang, Aku bakal lumebu marang dheweke, lan Aku bakal nedha bebarengan karo dheweke, lan dheweke karo Aku. Wong kang menang bakal Dakparingi lenggah bebarengan karo Aku ana ing dhamparingSun, kaya déné Aku uga wis menang, lan lenggah bebarengan karo RamaKu ana ing dhamparé. Wahyu 3:18–21.—Ibid.

“Cetha yèn kasunyataning prakara iki lagi wiwit madhangi pikirane James White. Terbitan sabanjuré saka Review ngemot paparan pitung kolom ngenani pitu pasamuwan, miturut irah-irahan iku. Ing pangandikan pambukané piyambakipun negesake:

“Kita kedah sarujuk kaliyan sawatawis panarjamah modhèren bilih pitu pasamuwan punika prayogi dipunmangertosi minangka makili pitu kaananing pasamuwan Kristen, ing pitu jaman wekdal, ingkang nyakup sadaya lumampahing jaman Kristen kabèh.—Ibid., 16 Okt. 1856.

“Panjenengané banjur ngandharaké pamedhar wangsit iku, ngrembug saben pasamuwan kanthi kapisah. Nalika tumeka ing pasamuwan kapitu, yaiku Laodikia, panjenengané mratelakaké:

Saumênè ngremehake ati kita minangka sawijining umat iku gambaran kang susah bab pasamuwan iki. Lan apa dudu gambaran kang nggegirisi iki sawijining citra kang saèstu sampurna bab kaanan kita sapréné iki? Ya, pancèn mangkono; lan ora ana paédahé babar pisan nyoba nyingkiri dayaning paseksi kang njlèntrèhaké kanthi tembus iki marang pasamuwan Laodikia. Mugi Pangéran nulungi kita supaya nampani iku, lan oleh kauntungan saka iku.—Ibid.

“Sasampunipun piyambakipun maringi kalih kolom tumrap pasamuwan Laodikia, pangandikanipun panutupipun ngaturaken sawijining panyuwunan ingkang kuwat:”

“Para sadulur ingkang kinurmatan, kita kedah ngalahaken donya, daging, lan Iblis, menawi boten makaten kita boten badhé pikantuk panduman wonten ing kratoning

Allah.... Sanalika cegaha lan tampanana pakaryan punika, sarta kanthi pitados ngakenana janji-janji sih-rahmat ingkang dipunparingaken dhateng para Laodikia ingkang mratobat. Tangia wonten ing asmanipun Gusti, lan sumanggena pepadhangmu sumunar tumuju kamulyaning asma-Nipun ingkang kaberkahan.—Ibid.

“Wangsulan saka lapangan pancen nggeterake ati. G. W. Holt nyerat saka Ohio tanggal 20 Oktober:

“Inggih, kula pracaya bilih kita, ingkang wonten ing pesen kaping tiga kanthi pepakening Allah lan imanipun Gusti Yesus, punika pasamuwan ingkang dipunwedharaken dening tembung punika; lan kita boten saged kesusu sanget anggen kita nyuwun emas ingkang sampun katindakaken ing pangobongan, sarta busana putih, lan salep mripat, supados kita saged ningali.—Ibid., 6 Nov. 1856.

“Saka Lor-Wétan ana swara anyar kang kaprunge ngenani prakara iku, yaiku swarané Stephen N. Haskell, saka Princeton, Massachusetts. Nalika dadi Adventis dina kapisan, dhèwèké wiwit martakaké nalika yuswané 20 taun; saiki, telung taun sawisé iku, dhèwèké wis ana ing piwulang malaékat katelu. Minangka sawijining panaliti Kitab Suci kang temenan, sawisé ndeleng editorial pambuka sing cekak saka White kang ngenalaké pitakon bab pitu pasamuwan, dhèwèké milih nulis sawijining tulisan kang luwih jembar kanggo Review:”

“Bab sing dipunsebat punika sampun dados salah satunggaling prakawis ingkang nuwuhaken kapenginaken ingkang jero tumrap kula salebeting sawetara wulan ingkang kapengker.... Sampun sawetawis wekdal kula katuntun pitados bilih pawartos dhateng tiyang Laodikia punika kagungan kita; tegesipun, kagungan tiyang-tiyang ingkang pitados dhateng pawartos malaékat kaping tiga, awit saking kathah sebab ingkang kula anggep sae. Kula badhe nyebat kalih.—Ibid.

“Prakara iki ditindakake déning panjenengané kanthi nyedhiyakake rong kolom kanggo kasimpulan-kasimpulané. Nalika panjenengané mungkasi, panjenengané mratélakaké:

“Satunggaling téyori ngenani pekabaraning malaékat katelu ora bakal, ora bakal pisan, nylametaké kita, tanpa sandhangan pangantèn, yaiku kabenerané para suci. Kita kudu nyampurnakaké kasucèn ing sajroning wedi-asih marang Gusti.—Ibid.

“Nalika James White nerusaké éditorial-é bab pesen marang pasamuwan Laodikia, gagasan-gagasan sing nalika kuwi diwaca déning para Adventis pangugemi Sabat ing Review pancen ngagetaké; nanging sawisé dipikir kanthi temenan lan digatekaké kanthi pandonga, prakara-prakara iku katon cocog tumrap kaanané. Layang-layang marang redaktur nduduhaké anané kesarujukan sing cukup umum lan mratandhani yèn sawijining kawangunan rohani lagi lumaku. Yèn pesen sing ngugah iku dudu tuwuhing rasa geger utawa kasenangan sing kebacut, iku kasaksènaké déning artikel kapisan ing Testimony No. 3, sing diterbitaké ing April, 1857, kanthi irah-irahan Be Zealous and Repent. Artikel iku kabuka mangkéné, “Gusti wis nedahaké marang aku sajroning wahyu sawetara prakara ngenani pasamuwan ana ing kaanané sing suam-suam kuku saiki iki, kang bakal dakandharaké marang kowé.”—1T, p. 141. Ing kéné Ellen White

ngaturaké apa sing wis katuduhaké marang dheweke ngenani serangan-serangan Iblis marang pasamuwan lumantar kamakmuran lan bandha kadonyan.” Arthur White, Ellen G. White: The Early Years, volume 1, 342–344.

Gerakan Millerit wiwit sacara kenabian minangka pasamuwan Filadelfia, lan ing taun 1856 dadi pasamuwan Laodikia. Pitung taun sawisé iku gerakan mau rampung, lan pasamuwan Advent Hari Ketujuh wiwit minangka pasamuwan Laodikia lan bakal tetep mangkono, nganti dimuntahaké metu saka tutuké Pangéran. Gerakan wong satus patang puluh papat ewu metu saka kandhang pasamuwan Laodikia, kaya dene gerakan Millerit metu saka kandhang pasamuwan Sardis. Gerakan wong satus patang puluh papat ewu iku saajar karo gerakan Millerit awit gerakan kang kapisan owah saka Filadelfia dadi Laodikia lan gerakan kang pungkasan owah saka Laodikia dadi Filadelfia. Titik transisi saka Filadelfia tumuju Laodikia ing sajarah Millerit kanthi cetha ditandhani minangka taun 1856, mula titik transisi iku uga mesthi ditandhani ing gerakan pungkasan, awit Gusti Allah ora tau owah. Titik transisi iku diidhèntifikasi ing Wahyu bab sewelas lumantar loro nabi kang dipatèni ana ing lurung-lurung.

Lan nalika padha wis ngrampungake paseksinane, kéwan galak sing munggah saka telenging jurang bakal nindakaké perang marang wong-wong mau, lan bakal ngalahaké wong-wong mau, sarta matèni wong-wong mau. Lan layoné wong-wong mau bakal gumléthak ana ing dalan kutha gedhé, sing sacara rohani sinebut Sodom lan Mesir, ing papan Gusti kita iya kasalib. Wahyu 11:7, 8.

Gerakan pungkasan iku bakal mati, banjur ngadeg, lan sawisé iku bakal kawungokaké manèh minangka panji. Kanthi mangkono, iku bakal selaras karo sungu Republican. Sungu Republican mbentuk sawijining gambar tumrap kéwan mau, lan kéwan kang dadi tuladha kanggo gambar kang dibentuk iku kasebut ing Wahyu pitulas, lan kéwan iku kaidhèntifikasi minangka sirah kaping lima kang nampa tatu pati, kang bakal kawungokaké manèh minangka sirah kaping woluh. Iku bakal kawungokaké manèh minangka sing kaping woluh, kang asalé saka pitu.

Lan kéwan kang wus tau ana, lan saiki ora ana, iya dhèwèké iku kang kaping woluné, lan asalé saka pitu mau, lan lumebu marang karusakan. Wahyu 17:11.

Sungu Republikan bakal mbentuk gambar saka kéwan galak iku, lan mulané kéwan iku bakal dipatèni banjur ditangèkaké manèh. Nalika ditangèkaké manèh, iku bakal dadi sirah kaping woluh, kang asalé saka pitu sirah sadurungé. Sungu Protestan nunggang ing ndhuwuré kéwan bumi sing padha karo kang ditumpaki déning sungu Republikan, lan mula kudu nduwèni dinamika kenabian sing padha. Pralihan saka Philadelphia menyang Laodikia ing gerakan Millerite nggambarake luwih dhisik pralihan saka Laodikia menyang Philadelphia ing gerakan pungkasan.

Nalika gerakan pungkasan nampa tatu memateni ing tanggal 18 Juli 2020, iku mati minangka Laodikia. Nalika, kaya sing digambarake ing Wahyu pasal sewelas, gerakan iku ngalih dadi Filadelfia, iku bakal makili pasamuwan kang kawoluh, yaiku kang asalé saka pitu.

Pati ing taun 2020 iku dipadakake karo sungu Republikan, amarga wiwit wektu pungkasan ing taun 1989, wis ana nem présidhèn. Présidhèn kang kaping nem nampa tatu memateni, kang bakal mari ing taun 2024. Sirah iku banjur bakal dadi sirah kang kawolu saka Amerika Sarékat wiwit wektu pungkasan ing taun 1989, lan iku bakal asalé saka pitu. Loro-loroné sungu iku padha-padha kang kaping nem sing dadi kang kawolu. Kayektèn iki minangka pérangan gedhé saka pekabaran bab Wahyu Yesus Kristus kang dibukak segelé sadurungé panutupan wektu sih-rahmat.

Mulane, penting supaya cetha babagan sajarah Millerite sing dados pralambang sajarah kita ing jaman saiki. Sister White negesake panganggone James White ngenani Laodikia tumrap gerakan iku ing taun 1856, mula iki dudu sawijining panganggone sing asalé saka logika manungsa. Pitung taun sadurunge gréja Seventh-day Adventist kaiket kanthi sah karo sungu Republik, gréja iku wis katetepake déning inspirasi minangka gréja Laodikia. Tegesé, ing sajroning sajarah gréja Seventh-day Adventist, ora tau ana sedina waé nalika gréja iku dadi apa-apa liya kajaba wuda, miskin, wuta, nandhang sangsara, lan nistha. Kasunyatan kenabian iki nyedhiyakake konteks lan dhasar pambeneran kanggo ngakoni manawa patang kanisthan sing saya mundhak ing Yehezkiel bab wolu iku minangka patang generasi Adventisme.

Nalika sajarah Millerit dipunpendhaki saking struktur suwidak gangsal taun wonten ing Yesaya pitu, kedah dipunmangertosi bilih ramalan bab pitu wekdal punika minangka payung kenabian ingkang nutupi sadaya sajarah gerakan Millerit. Ing taun 1856, pekabaran dhateng pasamuwan Laodikia dados kayektèn ingkang saweg lumampah kangge Adventisme Millerit. Ingkang maringi pekabaran Laodikia punika dudu James utawi Ellen White, nanging Sang Seksi ingkang Setya lan Leres.

Lan marang malaékat pasamuwan ing Laodikia tulisen; Mangkéné pangandikané Sang Amin, seksi kang satya lan bener, wiwitaning titahé Allah; Aku pirsá pakaryanmu, yèn kowé ora adhem lan ora panas: Aku kepéngin supaya kowé adhem utawa panas. Mulané awit kowé suam-suam kuku, lan ora adhem lan ora panas, Aku bakal muntahaké kowé saka cangkem-Ku. Awit kowé kandha, Aku sugih, lan saya akèh bandaku, lan ora mbutuhaké apa-apa; nanging kowé ora weruh yèn kowé iku cilaka, sengsara, mlarat, wuta, lan wuda: Aku pitutur marang kowé supaya tuku saka Aku mas kang wis kabukten ana ing geni, supaya kowé dadi sugih; lan sandhangan putih, supaya kowé kasandhangan, lan supaya kawirangan saka kawudanmu aja nganti katon; lan olesana mripatmu nganggo salep mripat, supaya kowé bisa ndeleng. Sapa waé kang Dakasihi, iku Daktegor lan Dakdisiplin: mula sregepa lan mratobata. Lah, Aku ngadeg ana ing ngarep lawang, lan thothok-thothok: manawa ana wong krungu swara-Ku, lan mbukak lawang, Aku bakal lumebu marang dhèwèké, lan bakal nedha bengi bareng karo dhèwèké, lan dhèwèké bareng karo Aku. Wong kang menang bakal Dakparingi lungguh bareng karo Aku ing dhampar-Ku, kaya déné Aku uga wis menang, lan lenggah bareng karo Rama-Ku ing dhamparé. Sapa kang nduwèni kuping, kareben ngrungokaké apa kang dingandikakaké Roh marang pasamuwan-pasamuwan. Wahyu 3:14–22.

Sang Seksi kang Sejati netepake manawa manawa ana wong kang gelem “ngrungu” swaraning Panjenengane, Panjenengane bakal mlebu lan “nedha bebarengan karo dheweke.” Manawa Laodikia gelem mbukak lawang, Kristus bakal mlebu lan nedha bebarengan karo wong-wong mau. Manawa Kristus diparengake mlebu, Panjenengane nggawa sawijining piwulang, awit pralambang mangan iku makili panampane sawijining piwulang. Piwulang iku bisa diwiyarake kanthi umum minangka mung piwulang Laodikia, nanging iku mung sawangan kang cethek bab apa kang diwakili déning piwulang kang Panjenengane aturake. Ing taun 1856, Hiram Edson ngaturake rerangkèn wolung artikel kang ngemot katrangan wangsit kang ngrembaka pangerten bab “wektu wangsit” kang kapisan banget, kang para malaékaté Gusti Allah nuntun William Miller supaya ngakoni lan martakaké. Ing wolung artikel mau, Edson kanthi trep ngenali suwene nem puluh lima taun ing Yesaya pitu.

Wiwitaning pakaryanipun Miller punika inggih panemonipun bab pitu wekdal, lan pitu taun sadèrèngipun gerakan ingkang dipunwastani miturut paladosanipun badhé dipunpungkasi, satunggaling wahyu ingkang langkung jero babagan nubuatan punika piyambak dipunaturaken dhateng Adventisme Millerit. Punika dipunaturaken ing taun ingkang sami nalika kanthi inspirasi piyambakipun dipuntandhani minangka tiyang-tiyang Laodikia. Miturut nubuatan, kalih ewu gangsal atus kalih dasa dinten salajengipun ing taun 1863, panemon kapisanipun Miller babagan wekdal nubuatan dipuntampik. Pesen Laodikia tumrap gerakan Advent dumugi ing taun 1856, lan Gusti nuthuk lawang kaping wolu, kanthi wolung artikel, kanggé mirsani menawa Panjenenganipun saged manggih dalam mlebet. Nalika pungkasaning gerakan punika, Sang Seksi Sejati karsa nedha bebarengan kaliyan umatipun kanthi dhahar pesen wekdal ingkang kapisan sanget saking wiwitaning gerakan punika. Umatipun nampik dhahar, lan pitu taun, utawi kalih ewu gangsal atus kalih dasa dinten nubuatan salajengipun, umatipun nutup lawang ingkang sampun kabikak kanthi kunci Daud ingkang sampun kaparingaken dhateng asta William Miller. Piyambakipun wangsul dhateng satunggaling nabi Samaria ingkang kuna ingkang maringi pangan dhateng piyambakipun satunggaling goroh, mratelakaken nasibipun supados pejah ing antawisipun kuldi lan singa.

Ing taun 1856, sungu Protestan ana ing krisis ing lebak wahyu, amarga ing papan kang ora ana wahyu, bangsa bakal nemu karusakan. Ing taun 1856, sungu Republik uga ana ing sawijining krisis.

Taun 1856 nandhani lumakune terus saka pasulayan kasar kang katelah Bleeding Kansas, yaiku Perang Tapel-Wates Kansas–Missouri. Perebutan iku dumadi bab apa Kansas bakal mlebu ing Uni minangka nagara bébas utawa nagara budhak. Pasulayan iku nyakup bentrokan-bentrokan kasar antarané para pemukim kang ndhukung perbudakan lan para pemukim kang nentang perbudakan.

Ing tanggal 22 Mei 1856, ana uga sawijining kedadeyan kasar ing kamar Sénat Amerika Sarékat, nalika anggota Konggrès Preston Brooks, sawijining panyengkuyung perbudakan saka South Carolina, nyerang Sénator Charles Sumner saka Massachusetts kanthi bengis nganggo tekené. Sumner wis ngaturaké sawijining pidato anti-perbudakan kanthi

irah-irahan *The Crime Against Kansas*, sing banget nyinggung Brooks. Kedadeyan pamecutan kanthi teken iki nyorot saya mundhaké ketegangan antarané Lor lan Kidul ngenani prakara perbudakan.

Ing taun 1856, Partai Republik diadegaké minangka tanggapan marang kekacauan pulitik sing disebabaké déning Undhang-undhang Kansas-Nebraska, sing disahaké ing taun 1854, kang nuwuhaké oposisi sing saya kuwat marang panyebaran perbudakan menyang wilayah-wilayah anyar. Konvènsi nasional kapisan partai iku dianakaké ing Philadelphia, lan John C. Fremont dipilih minangka calon presiden kapisané ing pamilihan taun 1856.

Undhang-Undhang Kansas-Nebraska ngatur wewengkon Kansas lan Nebraska sarta maringi kalodhangan marang para padunung ing wewengkon-wewengkon mau kanggo netepake apa dheweke bakal ngidinake perbudakan ana ing sajroning tapel watese. Gagasan iki, kang dikenal minangka “kedaulatan rakyat,” sajatine mbatalake Missouri Compromise taun 1820, kang wis nglarang perbudakan ing sisih lor garis lintang 36°30’ ing Louisiana Territory. Undhang-undhang iki nduweni pangaribawa kang jero tumrap prakara perbudakan ing wewengkon-wewengkon mau. Iki murubake maneh ketegangan antardaerah amarga mbukak kemungkinan manawa perbudakan bisa ngrembaka menyang dhaerah-dhaerah kang sadurunge dianggep minangka tanah bebas, kayata Kansas. Ditetepake Undhang-Undhang Kansas-Nebraska nuwuhake banjire para padunung pro-perbudakan lan anti-perbudakan mlebu menyang Kansas Territory, saben-saben ngarep-arep bisa mengaruhi asil pamilihan adhedhasar kedaulatan rakyat mau. Persaingan kanggo nguwasani wewengkon iki njalari bentrokan-bentrokan kasar lan sawijining mangsa tanpa katertiban hukum kang dikenal minangka *Bleeding Kansas* ing taun 1856.

Pamilihan présidhèn taun 1856 iku sawijining prastawa pulitik sing wigati. Ing kono ana perlombaan telung pihak antarané Demokrat James Buchanan, Républikan John C. Fremont, lan mantan Présidhèn Millard Fillmore saka Partéy Amerika. James Buchanan menang ing pamilihan iku lan dadi Présidhèn kaping 15 Amerika Sarékat.

Kepresidenan James Buchanan utamané dikenal amarga keagalane ngadhepi kanthi èfèktif ketegangan lan pamisahan sing saya mundhak antarané Lor lan Kidul, kang ing pungkasané mujud dadi njeblugé Perang Sipil Amerika ora suwé sawisé dhèwèké ninggal jabatan. Kepresidenané asring dianggep minangka salah siji saka kepresidenan sing paling ora kasil ing sajarah Amerika, amarga kegagalan-kegagalan gedhé iki ing kapemimpinan lan pangaturan krisis.

Putusan *Dred Scott* kang kawentar ala ing taun 1857 netepake manawa para batur tukon, becik sing isih kaiket ing pangawulan utawa sing wis mardika, dudu warga nagara lan ora bisa ngajokake tuntutan ing pengadilan federal. Putusan iku uga netepake manawa Kongres ora bisa nyegah perbudakan ing wilayah-wilayah Amerika Serikat. Demokrat Buchanan kanthi terang-terangan ndhukung Putusan *Dred Scott* kang mbelani perbudakan.

Ora mung amarga pandhangané Demokrat Buchanan sing ndhukung perbudakan marakake ketegangan saya ngrembaka nganti njeblug dadi Perang Sipil, nanging uga amarga ora

sagedé ngatur ékonomi nagara nyebabaké Panic of 1857, yaiku salah siji saka kemerosotan ékonomi paling gedhé ing sajarah Amerika sadurungé Depresi Agung. Panic of 1857 njalari depresi ékonomi abot kang lumaku pirang-pirang taun. Perusahaan-perusahaan lan bank-bank padha tutup, pangangguran saya mundhak, lan pasar saham saya ambruk.

Sajeroning présidhèn Buchanan, nagara-nagara Kidul wiwit lumaku ing prosès misahaké dhiri saka Uni, lan padha metu misah minangka wangsulane tumrap kapilihé Abraham Lincoln saka Parté Républikan, ing taun 1860. Buchanan njupuk pendekatan pasif marang krisis pamisahan mau, kanthi negesaké yèn pamaréntah fédheral ora nduwèni wewenang kanggo nyegah pamisahan mau kanthi paksaan. Kurangé tumindak sing tegas iki maringi dalan supaya gerakan pamisahan saya ngrembaka kanthi dayaning dorong sing saya kuwat. Kurangé kapemimpinan sing kuwat lan enggané kanggo njupuk tumindak sing mesthi lan tegas kanggo ngadhepi krisis pamisahan mau dadi sebab sing nyumbang marang panemuné pihak Kidul yèn wong-wong mau bisa ninggalaké Uni tanpa ngadhepi perlawanan militèr.

Ing taun 1860, Abraham Lincoln, présidhèn Républikan kapisan, kapilih. Ing tanggal 1 Januari 1863, Présidhèn Lincoln nandhatangani lan nerbitaké Proklamasi Emansipasi pungkasan, kang mratelakaké yèn kabèh wong kang dadi batur tukon ing wewengkon kang dikuwasani Konfederasi kudu dibébasaké. Préntah èksekutif iki nduwèni pangaribawa gedhé tumrap Perang Sipil, awit prakara mau ndadèkaké pasulayan iku dadi perjuangan ora mung kanggo njaga Uni, nanging uga kanggo mungkasi perbudakan. Proklamasi Emansipasi ora langsung mbébasaké kabèh wong kang diperbudak. Pranatan iki lumaku mligi tumrap wewengkon kang dikuwasani Konfederasi, ing ngendi Uni nduwèni kawenangan kang winates. Nalika pasukan Uni maju lan nguwasani wewengkon Konfederasi, proklamasi mau dileksanakaké, lan wong-wong kang diperbudak ing tlatah-tlatah mau dibébasaké. Proklamasi Emansipasi iku dadi sawijining langkah kang wigati banget tumuju marang pambusakan perbudakan ing Amerika Sarékat, lan mbukak dalan tumrap disahaké Amandemen kaping Telulas marang Konstitusi A.S., kang disahaké lan diratifikasi ing tanggal 6 Dhésèmber 1865.

Sungu Republik wiwit taun 1850-an sabanjuré ana ing krisis prakara perbudakan. Ana rong pamisahan utama ing nagara iku, kang katuduhaké déning rong golongan utama pamikiran pulitik. Sawijining prosès pamisahan wiwit ing taun 1856 nalika golongan anti-perbudakan lan pro-perbudakan padha mlebu ing wilayah Kansas kanthi ancas ngugemi panemuné dhéwé-dhéwé bab perbudakan, ing wektu kang padha nalika Filadelfia lagi dipisahaké saka Laodikia. Kaum Demokrat iku pro-perbudakan, lan kaum Republik iku anti-perbudakan.

Ing taun 1856, Bleeding Kansas makili sawijining mikrokosmos saka perang sing wus cedhak bakal kelakon. Ing taun iku, sawijining Demokrat pro-perbudakan kapilih dadi pucuking sungu Republik, lan pamaréntahané kang ora èfèktif dadi pralambang saka sawijining kaprésidhèn kang ora èfèktif, nganti tekan dina-dina pungkasan iki. Panjenengané ndhisiki présidhèn Republik kapisan sing kapeksa mbeneraké reruwet kang ditinggalaké déning kaprésidhèn Buchanan.

Ing taun 1863, sungu Republik ngetokake pranatan eksekutif sing paling wigati ing sajarahing kéwan bumi ing Wahyu telulas. Pranatan eksekutif iku nyangga prakara bab batur-tukon. Salah siji paragraf saka proklamasi kasebut nyatakaké, “That on the first day of January, in the year of our Lord one thousand eight hundred and sixty-three, all persons held as slaves within any State or designated part of a State, the people whereof shall then be in rebellion against the United States, shall be then, thenceforward, and forever free; and the Executive Government of the United States, including the military and naval authority thereof, will recognize and maintain the freedom of such persons, and will do no act or acts to repress such persons, or any of them, in any efforts they may make for their actual freedom.” Senadyan pangrampungungan prakara batur-tukon ing titik kasebut sacara sajarah durung pepak, hakekating Konstitusi diakoni nalika Lincoln nyerat, “all persons held as slaves within any state ... shall be then, thenceforward, and forever free.”

Lincoln saweg kondur marang prinsip dhasar kang kapratelakake ana ing Konstitusi, kang negesi manawa “kabeh manungsa iku katitahaké padha.” Lincoln saweg kondur marang kayektèn-kayektèn dhasar ing wektu sing padha nalika sungu Protestan lagi nolak wangsit dhasaré, yaiku wangsit bab perbudakan. Mulané, pas ing wektu nalika sungu Republik lagi netepaké “prentah eksekutif” sing paling wigati ing sajarahé ngenani perbudakan, sungu Protestan netepaké prentah eksekutif sing paling wigati ing sajarah wangsité ngenani wangsit bab perbudakan, kang dipralambangaké déning supaos lan ipat-ipaté Musa. Sungu Republik milih bali marang dhasar-dhasaré, dene sungu Protestan milih nolak dhasaré lan bali marang dhasar-dhasar sing wus dipréntahaké supaya aja nganti dibalèni manèh.

Ing taun 1863, sungu Républikan wis kapérang dadi rong kubu, kaya dene karajan Israèl kuna kapérang ing jamané Yeroboam lan Rehabeam. Ing taun 1863, sungu Protestan kanthi sah dadi kagandhèng karo sungu Républikan, kaya kang dipralambangaké déning loro mesbahané Yeroboam ing Betèl lan Dan. Kaloro sungu mau lumaku sajroning sajarah kanthi saajar siji lan sijiné, lan sajarah taun 1863, mliginé, makili sajarahing dina-dina pungkasan.

Sajarah Millerite kaulang maneh ing sajarahé wong satus patang puluh papat ewu kanthi sawatara katemtuan profètis. Salah siji saka katemtuan mau yaiku, manawa golongan sasaran ing sajarah Millerite wiwitané yaiku wong-wong ing njaba gerakan, lan sawisé iku gerakané dhéwé. Ing gerakané wong satus patang puluh papat ewu, loro swara ing Wahyu wolulas mènèhi pratandha ana loro golongan sasaran, nanging sasaran-sasaran iku kosok baliné saka sajarah Millerite. Sasaran kang kapisan yaiku umaté Gusti Allah, lan swara kang kapindho yaiku wedhus liyané kagungané Gusti Allah, kang isih ana ing Babil.

Pangéling-eling kenabian liyané yaiku menawa sanadyan loro-loroné sajarah iku ngliwati saka pasamuwan siji menyang pasamuwan liyané, kaum Millerite pindhah saka Philadelphia menyang Laodicea, lan gerakan agung saka malaékat katelu pindhah saka Laodicea menyang Philadelphia. Iki mratélakaké yèn kaum Millerite lunga saka pasamuwan kaping nem menyang pasamuwan kaping pitu, lan wong satus patang puluh papat éwu lunga saka pasamuwan kaping pitu menyang pasamuwan kaping wolu, kang kalebu saka pitu iku.

Sungu Republik miwiti gerakane saka sawijining bangsa kang ndhukung perbudakan tumuju sawijining bangsa kang nentang perbudakan ing sajarah watara taun 1863. Krisis sajarah iku netepake loro parté pulitik kang dadi mungsuh sing padha ing “dina-dina pungkasan” iki. Kaya dene présidhèn Republik pisanan saka sajarah iku dipatèni mung sawatara dina sawisé perang rampung, mangkono uga présidhèn Republik pungkasan kanthi simbolis dipatèni lan ditinggal ana ing dalan kaya wong mati nalika donya padha bungah. Dheweke dipatèni, ora mung sawatara dina sawisé Perang Sipil rampung, nanging sadurungé perang sipil pungkasan diwiwiti.

Présidhèn Républikan sing kapisan didhisiki déning présidhèn sing paling ora pepak-guna sajroning sajarah Amérika, lan présidhèn Républikan sing pungkasan uga bakal didhisiki déning bab sing padha. Ora pepak-gunané présidhèn Démokrat sing ndhisiki présidhèn Républikan kapisan nyebabaké krisis sing tuwuh dadi perang sipil, lan ora pepak-guna sing padha iku saiki lagi kelakon. Présidhèn Démokrat sing ndhisiki présidhèn Républikan pungkasan ngatur ékonomi kanthi cara mangkono rupa saéngga ngasilaké ambruk ékonomi sing paling gedhé sajroning sajarah Amérika nganti tekan wektu iku. Loro sungu mau lumaku sajajar nganti tekan undhang-undhang Minggu. Ing taun 1863, generasi kapisan saka kaloro sungu mau diwiwiti, lan tumrap kaloro sungu mau, generasi kaping papat lan pungkasan bakal madhep mangétan, lan sujud marang srengéngé.

Pesen Élia tansah katuntun déning paukuman-paukumané Gusti Allah sing negesaké pesen pepéling iku. Masyarakat donya saiki urip kaya wong-wong sadurungé banjir. Wong-wong mau padha mangan, ngombé, lan ngarep-arep supaya para raksasa teknologi globalis ngrampungaké samubarang masalah sing bisa waé njedhul. Sabdané Gusti Allah nedahaké yèn donya saiki wis ana ing ambang krisis gedhé kang nggegirisi.

“Kados pundi bab wengi?” Punapa kula nyumurupi tegesipun pesen-pesen punika? Punapa kula mangertos papanipun pesen-pesen punika wonten ing pakaryan panutuping sistem ageng pangobatan punika? Punapa kula sampun mekaten raket kenal kaliyan ‘pangandika ramalan ingkang temtu’ saéngga kula saged mirsani wonten ing prastawa-prastawa ingkang dumados ngubengi kula bukti ingkang cetha bilih Sang Raja ingkang badhé rawuh punika sampun wonten ing ngarep lawang? Punapa kula ngrasakaken tanggel jawab ingkang mapan ing dhiri kula, awit saking pepadhang ingkang sampun kaparingaken Allah? Punapa kula migunakaken saben talenta ingkang dipitadosaken dhateng kula dados punggawa kagunganipun, kanthi usaha ingkang kasumurupan lan katuntun kanthi becik, kanggé nylametaken tiyang-tiyang ingkang badhé nemahi karusakan? utawi kula namung suam-suam kuku lan boten peduli, sapérangan kecampur kaliyan donya ingkang ala, migunakaken sarana lan kabisan ingkang sampun kaparingaken Allah dhateng kula, kathah-kathahipun kanggé maremaken dhiri piyambak, langkung nggatèkaken katentreman lan kasenangan kula piyambak tinimbang majuning pakaryanipun? Punapa lumantar lampah kula, kula malah ngiyataken ‘pangyakinan ingkang saya ngrembaka ing donya bilih para Advent Hari Kaping Pitu sami ngunèkaken slomprèt kanthi swanten ingkang boten temtu, lan sami ndherek lumampah wonten ing margi para kadonyan?’”

“Kita krungu swaraning tindhkipun Gusti Allah ingkang nyedhak kanggé ngukum jagad awit saking piala-pialanipun. Pungkasaning jaman sampun caket wonten ing ngarsanipun kita. Para pedununging jagad sami dipuniket dados berkas-berkas kanggé dipunobong. Menapa panjenengan badhé dipuniket bebarengan kaliyan suket awon? Menapa panjenengan nyadhari bilih saben taun ewu-ewu lan ewu-ewu malih tuwin ping sapuluh ewu jiwa sami binasak, pejah wonten ing dosa-dosanipun? Pageblug-pageblug lan paukumanipun Gusti Allah sampun nglampahi pakaryanipun, lan jiwa-jiwa sami tumuju dhateng karusakan amargi pepadhanging kayektèn dereng dipun sumorotaken wonten ing marganipun.” General Conference Daily Bulletin, 1 April 1897.

Kalawan nyawaku aku ngangen-angen marang Paduka ing wayah bengi; temenan, kalawan rohku kang ana ing batinku aku bakal ngupaya Paduka wiwit ésuk; awit manawa paukuman-Paduka ana ing bumi, para pandhudhuking jagad bakal sinau kabeneran. Yesaya 26:9.